

Den Haag

Jaarverslag 2022

Haags Gemeentearchief

Inleiding

Het Haags Gemeentearchief beheert inmiddels meer dan 19 kilometer overheidsarchief en bijzondere particuliere archieven en collecties, ‘voor de eeuwigheid’. Behoud, toegankelijkheid en presentatie hiervan verlangt een veelheid aan taken: goed depotbeheer, op maat gesneden dienstverlening online en op de studiezaal, zorgvuldige archief- en collectieregistratie, gedegen toezicht, acquisitie van nieuwe archieven en collecties, restauratie en digitalisering van materiaal, presentaties, lezingen, tentoonstellingen, een actuele website en actief verkeer op sociale media.

Deze diversiteit in ons werk is in dit jaarverslag terug te vinden. Het biedt een overzicht van de belangrijkste resultaten en hoogtepunten van 2022. Een jaar waarin we opnieuw, met alle HGA-collega's, hard hebben gewerkt om ‘de basis’ nóg beter op orde te krijgen en nieuwe initiatieven te ontwikkelen, om zo de archieven van de gemeenten Den Haag en Leidschendam-Voorburg, en de muziekcollectie NMI, nog beter tot hun recht te laten komen. 2022 was ook een jaar waarin we hebben geïnvesteerd in het vergroten van de diversiteit in onze collecties en publieksbereik. Vooral het aanspreken van (nieuwe) groepen in Den Haag die niet vanzelfsprekend een verbinding met het HGA hebben, maar toch ook een stukje van de eigen geschiedenis ook bij ons

zouden moeten kunnen terugvinden, heeft mooie projecten en resultaten opgeleverd. Daar blijven we ook de komende jaren in investeren. Als dat er uiteindelijk toe leidt dat veel meer Hagenaars de weg naar hun ‘stadsarchief’ weten te vinden en wij mogen helpen om ook hun erfgoed te beter te borgen, dan vervullen we onze missie nóg beter: “Het Haags Gemeentearchief zorgt ervoor dat de burgers van nu en van de toekomst de geschiedenis van de stad én hun eigen geschiedenis daarin, zo goed mogelijk kunnen reconstrueren aan de hand van authentieke informatiebronnen.”

Ellen van der Waerden
Gemeentearchivaris

Inhoud

Het Haags Gemeentearchief beheert de archieven en collecties van de gemeenten Den Haag en Leidschendam-Voorburg, en verzorgt inspecties op het informatie- en archiefbeheer van beide gemeenten en van Omgevingsdienst Haaglanden en de Veiligheidsregio Haaglanden.

Er werden in 2022 diverse tentoonstellingen georganiseerd

Een greep uit het aanbod aan tentoonstellingen:

Atrium in het stadhuis:

- De eerste moslims in Den Haag – Charles van Beetem Mohammed Ali
- De Kortste Geschiedenis van Laak (Haags DNA)
- De Calcutta Brieven
- 200 jaar Mauritshuis
- De Kortste Geschiedenis van Leidschenveen-Ypenburg (Haags DNA)

Tramtunnel Galerij:

- Oog in Oog met Laak
- Binnenhof, document van Nederland
- Verjaardag van de Stad
- 50 jaar muziekpodium Paard

Tentoonstelling uitgelicht

Woningnood Den Haag (Atrium in het stadhuis)

In deze tentoonstelling vertellen we het verhaal van woningnood in Den Haag in de afgelopen 175 jaar. Een dak boven je hoofd is een grondrecht, dat helaas niet altijd vanzelfsprekend is.

Het onderwerp woningnood werd gekozen uit een poll met meerdere onderwerpen op Facebook en Instagram. Door social media op deze manier te gebruiken kunnen we het publiek makkelijk betrekken bij de keuze van een Haags onderwerp. Ook is het een laagdrempelige manier om te weten wat er leeft in de stad. Wegens succes wordt de tentoonstelling in 2023 hergebruikt door de afdeling Wonen van de gemeente.

We waren ook te zien en te horen in

... [de talkshow Khalid en Sophie](#) van BNNVARA over het vergeten werk van de Joodse componist Leo Smit, uitgezonden op 3 mei 2022. Het pianoduo Lucas en Arthur Jussen vertelde hierover en speelde diens Divertimento in de uitzending. Zij brachten ook de CD Dutch Masters uit met dit werk en composities van Willem Pijper en Hans Henkemans.

... een [minidocumentaire van Omroep West](#) over de Haagse pianist en componist Hans Henkemans, uitgezonden op 19 juni 2022. De pianist Mattias Spee speelde daarin het nooit eerder uitgebrachte werk 'Andante con moto' van Henkemans.

... Ik was erbij: Verhalen uit de stad, tv-serie in samenwerking met Omroep West en Omroep Max. Vanaf juli 2022 is door beide omroepen de eerste serie van Ik was erbij uitgezonden.

De serie met korte filmpjes waarbij ooggetuigen hun persoonlijke verhaal vertellen is erg populair onder de kijkers waardoor beide omroepen de afleveringen graag opnieuw uitzenden.

... de etalages van de Jan Hendrikstraat - tentoonstellingsruimte. Sinds het najaar van 2022 mag het Haags Gemeentearchief hier twee keer per jaar een tentoonstelling ophangen. Met deze plek heeft het archief een extra tentoonstellingsruimte om op laagdrempelige manier de Haagse geschiedenis te tonen. Voor de eerste tentoonstelling is gekozen voor 200 jaar Mauritshuis.

... de podcastserie Hilversumse Muziekschatten in samenwerking met NPO Radio4/NTR over radiomuziek van componisten Karel Mengelberg, Jurriaan Andriessen, Otto Ketting, Else van Epen–de Groot en Ton de Leeuw en over muziekgeschiedenis. Opgenomen in november en december 2022.

Rondleidingen

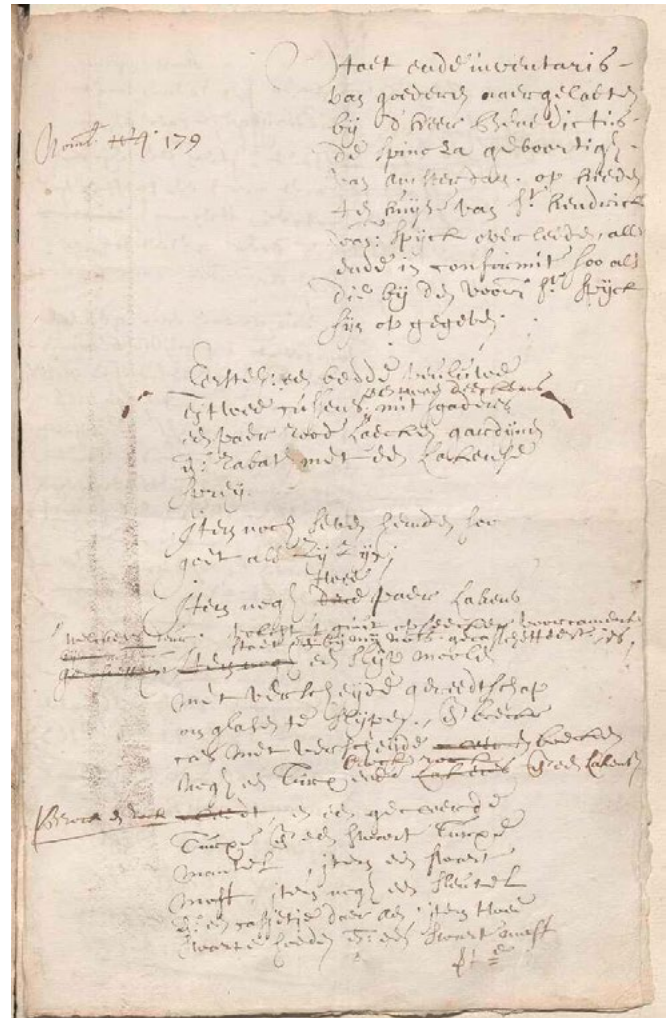
Rondleidingen door de depots worden minstens 1 keer per maand georganiseerd en zijn een leuke binnenkomer voor geïnteresseerden. Vaak maken de rondleidingen onderdeel uit van een activiteit of evenement.

Rondleidingen uitgelicht

Rondleidingen langs de muziekcollectie NMI in de bibliotheek en het depot voor de deelnemers van de jubileumdag van de Nederlandse Vereniging voor Muziekbibliotheken (17 mei 2022) en het International Symposium Music Archives (13 december 2022)

Er zijn acht rondleidingen georganiseerd voor de bewoners van Laak en Leidschenveen-Ypenburg. Na afloop van een rondleiding ging de gemeentearchivaris tijdens de koffie met gebak in gesprek met de bewoners over de geschiedenis van hun stadsdeel en over het archief (wat kunnen wij voor elkaar betekenen). Een bezoek werd afgesloten zoals dat begonnen was; een ritje met een historische bus terug naar Laak of Leidschenveen-Ypenburg.

Tijdens het Canonweekend op 22 oktober 2022 gaven we drie rondleidingen in het depot. Deze rondleidingen waren snel volgeboekt. Sinds 1 augustus 2022 is het Gemeentearchief aangesloten bij de Canon van Nederland. De Canon telt 50 vensters van belangrijke personen, voorwerpen en gebeurtenissen die samen het verhaal van de historische en culturele ontwikkeling van Nederland laten zien. Het Gemeentearchief heeft een sleutelstuk voor Spinoza geleverd: de boedelinventaris die is opgesteld na zijn overlijden.

De boedelinventaris die na het overlijden van Spinoza is opgesteld

Cultuurmarkt

De cultuurmarkt kon op 4 september 2022 weer fysiek bezocht worden tijdens het UIT festival op het Lange Voorhout. Het archief was erbij met een goed zichtbare pagode en de workshop schrijven met een ganzenveer. Zowel de workshop als de pagode met gratis materiaal over de Haagse historie werden druk bezocht door jong en oud. Voor een aantal bezoekers was het een geslaagde eerste kennismaking met ons archief.

Lezingen en presentaties

Lezingen livestreams

In 2022 is gestart met livestreams van de lezingen in Studio B van de Bibliotheek Den Haag. Op deze manier leggen wij de lezingen vast en zijn ze na de lezing ook terug te zien op ons YouTube kanaal en via de website. Hier is een [aparte pagina](#) voor aangemaakt.

17 mei 2022 - Lezing Meaning of Mandela

De persoonlijk archivaris van Nelson Mandela, professor Verne Harris heeft op uitnodiging van het archief een lezing gegeven over hun samenwerking. Kern van de lezing ging over het gedachtegoed van Mandela en hoe daar (in Zuid-Afrika) mee wordt om gegaan.

13 mei 2022 - Reviving Radio Drama's Musical Heritage, the Expression of the Fear of War in Music and Sound

Lezing tijdens het Studenten geschiedenis Nederland-congres aan de Radboud Universiteit te Nijmegen.

Juli 2022 - Presentatie over de Muziekverdieping in de Centrale Bibliotheek en het project Forbidden Music Regained en een lezing over de hoorspelmuziek van Nederlandse componisten, tijdens het congres van de International Association of Music Libraries, Archives and Documentation Centres [IAML] in Praag.

Hilversumse Muziekschatten over de hoorspelmuziek van Nederlandse componisten.

16 september 2022 - Ido Eyls' interviews with the French Musical Avantgarde in 1922

Keynotelezing tijdens het online Congres Celebrating Distinctions.

Onderdeel tentoonstelling Festival Forbidden Music Regained. Foto door Tijl Akkerman.

12 november 2022 - Festival Forbidden Music Regained

25 nieuwe bladmuziekuitgaves uit onze archieven, door conservatoriumstudenten van het Conservatorium van Amsterdam i.s.m. Leo Smitstichting, Donemus Publishing en het Conservatorium van Amsterdam.

13 en 14 december 2022 - Podcasts and Archival Storytelling

- Lezing tijdens het International Symposium Music Archives (KC/Konrad Boehmer Foundation, in Amare, Den Haag).

Paleografie cursus

De paleografie beginnerscursus is in oktober 2022 opnieuw gestart in bibliotheek Segbroek. Voor de diploma-uitreiking in april 2023 zullen ook de cursisten van 2021 uitgenodigd worden om hun (uitgestelde) diploma in ontvangst te nemen.

Programma Haags DNA

Afsluiting Stadsdeel Laak – aftrap Stadsdeel Leidschenveen – Ypenburg

Met dit programma gaat het Gemeentearchief erop uit om bewoners in hun eigen stadsdeel te ontmoeten. Het Gemeentearchief wil ze enthousiasmeren voor de Haagse geschiedenis en hen uitnodigen hun verhaal over de wijk en het stadsdeel te doen, zodat dit bewaard kan worden voor toekomstige generaties. Daarvoor gaat het Gemeentearchief de komende jaren naar de acht verschillende stadsdelen toe.

Laak

Op 22 juni 2022 sloten we Haags DNA, stadsdeel Laak feestelijk af. In samenwerking met het Vadercentrum Adam aan het Jonckbloetplein werd een barbecue georganiseerd. Tijdens het feest werden alle tot stand gekomen publicaties over Laak uitgedeeld en was de film Laak zoals het was (speciaal gemaakt voor de bewoners van Laak) te zien, net als de gefotografeerde portretten van Laakbewoners met een bijzonder verhaal over het stadsdeel. Drie bewoners die geportretteerd waren, werden geïnterviewd door de gemeentearchivaris.

Leidschenveen – Ypenburg

Op 27 augustus 2022 tijdens het evenement 'Feest in de Vinex', werd de aftrap gegeven voor Haags DNA, stadsdeel Leidschenveen – Ypenburg. Dit werd gedaan door Walter van Krieken van Bewonersplatform Ypenburg. Hij nam het eerste exemplaar van het boekje De kortste geschiedenis van Leidschenveen-Ypenburg in ontvangst. Het boekje is door ons geschreven en gepubliceerd en wordt ingezet bij verschillende activiteiten in Leidschenveen-Ypenburg.

Uitgave De Kortste geschiedenis van Leidschenveen - Ypenburg

Samenwerking met de Haagse Hogeschool

Het Gemeentearchief verzorgde in 2022 een praktijkopdracht voor derdejaars studenten User Experience Design (UXD - Engelstalige opleiding) aan de Haagse Hogeschool. Als onderdeel van Haags DNA, stadsdeel Leidschenveen-Ypenburg kregen studenten de opdracht een manier te bedenken om het stadsdeel vast te leggen voor de toekomst. Daarbij kregen de studenten vragen mee als

- hoe kunnen we de identiteit van het stadsdeel en zijn inwoners vastleggen zoals het nu is op een moderne interactieve manier.
- hoe wordt dat bewaard en gearchiveerd zodat het materiaal over 100 jaar nog steeds te bekijken is.

De opdracht werd in 3 maanden opgeleverd en bestond uit een conceptueel interactief paviljoen 'Ypentube' waar bezoekers foto's en verhalen over hun wijk kunnen achterlaten/delen.

Evenement Met andere ogen

Evenement Met andere ogen

Het Gemeentearchief organiseerde in mei 2022 het evenement Met andere ogen in de multiculturele wijk Transvaal. Het evenement onderzocht diversiteit, inclusie en sociale rechtvaardigheid in archieven en werd door ruim 100 belangstellenden bezocht. Het ochtendprogramma bestond uit lezingen van de Zuid-Afrikaanse archivaris Verne Harris en Addie Stehouwer, ombudsman van de gemeente Den Haag. Beiden gaven in hun lezing de boodschap mee om in het oog te houden om wie het gaat en het belang van een eerlijke en gelijkwaardige behandeling. Als intermezzo was er een rondleiding door de wijk Transvaal georganiseerd door rondleiders met een hart voor de wijk. Het middagprogramma stond in het teken van het delen van ervaringen. Verschillende archiefinstellingen kwamen aan het woord en lieten zien hoe ze met het lange en soms moeizame proces naar diversiteit, inclusie en gelijkwaardigheid omgingen. De dag werd afgesloten door Charles Jeurgens, hoogleraar Archiefwetenschap aan de Universiteit Leiden.

Koffiebijeenkomst Thuis in het archief en Geloven in verandering

Het Gemeentearchief heeft een koffiebijeenkomst georganiseerd in de wijk Transvaal als bedankje aan de mensen die de afgelopen jaren hebben meegewerkt aan de publicaties Thuis in het archief en Geloven in Verandering. Door het delen van hun persoonlijke verhalen met het Gemeentearchief is er een nieuwe historische bron bij gekomen en geeft het bestaande archieven en collecties meer context.

Bijeenkomst Thuis in het archief en Geloven in verandering

HIP workshop: Middeleeuwse hapjes maken (aangeboden door de afdeling archeologie en milieueducatie)

Activiteiten in en vanuit de Historische Informatiepunten (HIP)

In 2022 zijn in totaal 181 HIP activiteiten (workshops, lezingen en excursies) georganiseerd door de erfgoedpartners; 19 familieactiviteiten, 68 activiteiten voor de jeugd en 94 voor volwassenen.

De verdeling was:
archeologie 40 - bibliotheek 42 - HGA 51 - HHM 19 -
Mauritshuis 22 - monumentenzorg 7

Dit jaar hebben voor het eerst ook bibliotheken zonder Historisch Informatiepunt gebruik gemaakt van het HIP aanbod.

Digitaliseren

Sinds 2020 laat het Gemeentearchief naast de bestaande service Digitaliseren op verzoek, archieven digitaliseren door externe bedrijven.

In 2022 is een aantal projecten afgerond:

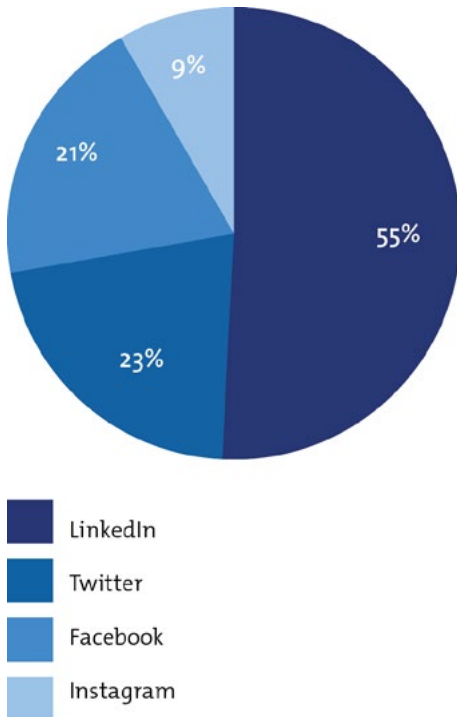
archief	scans
Burgerlijke Stand	15.000
Bevolkingsregisters Den Haag en Loosduinen	330.000
Collecties schilders- en algemene brieven	14.000
Indexen van de Doop-, trouw- en begraafboeken	193.000
Totaal	552.000

In 2022 is begonnen met twee grote projecten die doorlopen tot de eerste helft van 2023.

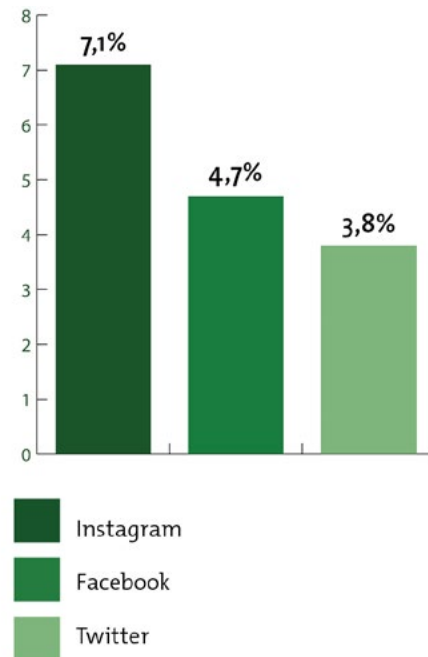
- Het digitaliseren van de bevolkingsadministratie en de notariële akten van Leidschendam, Voorburg, Stompwijk en Veur. Daarnaast wordt er een uitgebreid databestand aangelegd. Zo kunnen de inwoners van Leidschendam-Voorburg hun voorouders op naam zoeken. Het project wordt gefinancierd door de gemeente Leidschendam-Voorburg en inhoudelijk begeleid door het Gemeentearchief.
- Het notarieel archief (0372-01) van Den Haag tot en met het jaar 1842 wordt stapsgewijs omgepakt en gedigitaliseerd. Inzet is 10 meter en 45.000 scans per week.

Sociale Media

Grafiek: Groei volgers Social Media

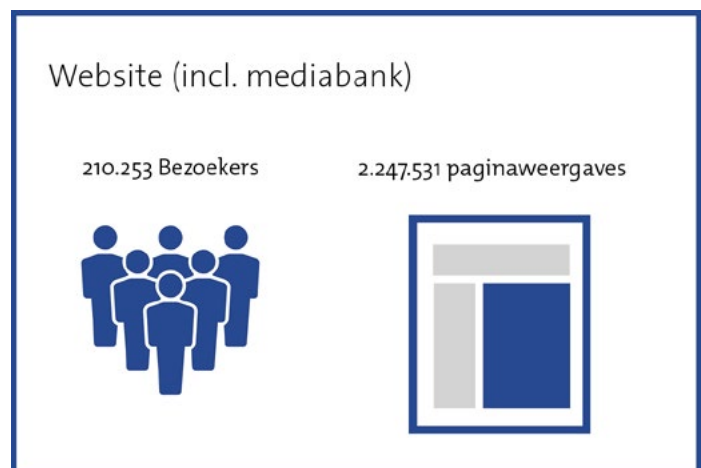
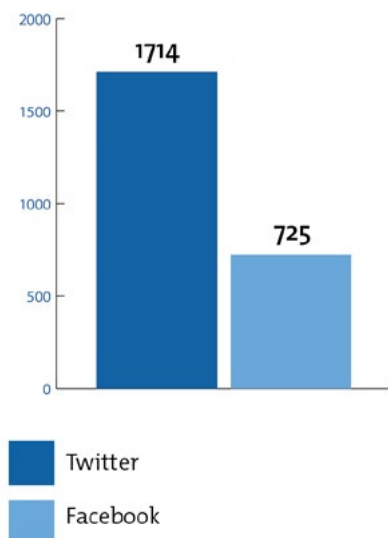

Grafiek: Interactieratio stijging*

*Interactieratio is het aantal keer dat iemand iets met een post doet.

Grafiek: Aantal volgers NMI Muziekcollectie*

*De muziekcollectie NMI maakt gebruik van eigen sociale media

Periodiekenviewer

Op 15 april 2022 is de Haagsche Courant 1940-1966 beschikbaar gekomen op de website in de nieuwe periodiekenviewer. In deze applicatie zijn ook de gemeentejaarverslagen 1851-1955 weer in te zien. Voordeel van de nieuwe Periodiekenviewer is dat de zoekschil op de website nu ook deze collecties doorzoekt en werkt op mobiele apparatuur.

De edities van 1940-1944 van de Haagsche Courant zijn beschikbaar voor iedereen en via elke browser. De edities 1946-1966 kunnen via de website alleen worden ingezien in gemeentelijke en bibliotheeklocaties. Dit in verband met auteursrechtelijke beperkingen.

Screenshot van de Haagsche Courant 1944 in de periodiekenviewer

In 2022 ontving de studiezaal:

1726 bezoekers

Ze kwamen om stukken in te zien of hadden begeleiding nodig bij hun onderzoek. Ze kwamen voor zowel de archieven en de bibliotheekcollecties van de gemeente Den Haag als voor die van Leidschendam-Voorburg en de muziekcollectie NMI.

8747 aanvragen

voor het inzien van archiefstukken en bibliotheekpublicaties

Meer dan 4.282 informatievragen

Brieven/mails met vragen over Den Haag en Leidschendam-Voorburg, inclusief vragen betreffende archieven/collecties en de muziekcollectie NMI. Ook de collectiebeheerders beantwoordden weer veel (informatie) vragen en handelden de vele reacties af die via de website binnenkwamen.

We mochten ons verheugen in bijzondere acquisities en aanvullingen op archieven

Aanvullingen en nieuwe aanwinsten archieven 2022

Bnr. 5243-01 Inner Wheel Club Voorburg

Bnr. 5242-01 Graficus Fré Drost

Bnr. 1578-01 Familie Hamel

Bnr. 1574-01 Geschiedkundige Vereniging Oranje Nassau

Bnr. 1581-1 Wereld Winkel Den Haag

Bnr. 1580-01 Kunsthandel Liernur

Bnr. 1586-01 Familie Ontijd

Bnr. 0704-01 Stichting Haags Genootschap

Bnr. 0681-01 Kerkbestuur van de Parochie Heilige Antonius van Padua

Bnr.1104-01 Paul van Vliet

Bnr. 1579-01 Elektrische Apparaten- en Metaalwarenfabriek Rudolf Blik NV

Bnr. 1587-01 Nederlandse Vrouwenbeweging in actie voor Vrouwen van het ANC

In 2022 zijn 71 verzoeken voor het inzien van niet-openbaar archief ontvangen.

Pagina uit een scheepsdagboek van Hospitaalkerschip "De Hoop"

Archieven uitgelicht

Bnr. 1341-01

Beheerskantor Scheveningen en rechtsvoorgangers;
Verenigde Bedrijven Brederode en NV Exploitatie
Maatschappij Scheveningen

Beheerskantor Scheveningen en rechtsvoorgangers;
Verenigde Bedrijven Brederode en NV Exploitatie
Maatschappij Scheveningen, ook bekend als de E.M.S.,
was een vennootschap opgericht in juli 1902, met als doel
het exploiteren van horecabedrijven in Scheveningen
en het ontwikkelen van de badplaats. Vele bekende
horecabedrijven zoals het Kurhaus, Savoy, Circustheater
en De Pier vielen onder het bewind van E.M.S. De komst
van dhr. Zwolsman in 1962 zorgde voor een periode van
afbraak van veel horeca-etablisementen. Het Kurhaus
werd door inzet van de plaatselijke bevolking gered van
de ondergang.

Bnr. 0234-01

Vereniging Hospitaalschip "De Hoop"

De scheepsdagboeken van Hospitaalkerschip "De Hoop"
maken deel uit van het archief van de "Nederlandse
Vereniging ten behoeve van zeelieden van elke
nationaliteit" en geven een inzicht in het reilen en zeilen
van het schip dat dienst deed van 1898 tot 1988. In totaal
zijn er vier schepen in de vaart geweest. Hospitaalschip
"De Hoop II" heeft na 42 jaar dienst in totaal 12.023
patiënten behandeld.

Audiovisuele Collectie

- De collectie werd uitgebreid met een mooie documentaire op 16 mm film van kunstenares Marijke Gémessy. Zij filmde in 1983 haar straat Westeinde omdat deze vanwege stadsvernieuwing werd aangepakt door de gemeente. Bij deze schenking kwamen ook alle originele opnamebanden mee van deze productie.
- Ongeveer 660 grammofoonplaten uit de vroege periode (1933 -1948) van Geluidstechnisch Bureau G.T.B. in Den Haag werden opnieuw geconserveerd en beschreven door audiohistoricus Tim de Wolf.
- Het reizend scoutingmuseum schonk enkele films van scoutinggroepen in Den Haag (waaronder Charles de Foucault) uit de jaren '30. Originele films met padvindende in de duinen. Hiermee wordt de collectie scoutingfilms steeds groter, waaronder een uitgebreide collectie van de Haagse Waterscouts.
- In januari 2022 werd begonnen met de conservering van de 16mm en 35mm films door Elisa Mutsaers van het Haags Filmatelier. Deze films lagen voor het grootste deel nog op ijzeren of plastic spoelen in het depot. Tegenwoordig worden films niet meer bewaard op spoelen, maar op kernen.
- In 2022 werden 640 films uit het depot opnieuw geconserveerd en beschreven. De collectie wordt daardoor aangevuld met titels die tot nu toe nog onbekend waren. De verwachting is om in 2023 een start te maken met het online plaatsen van deze films.

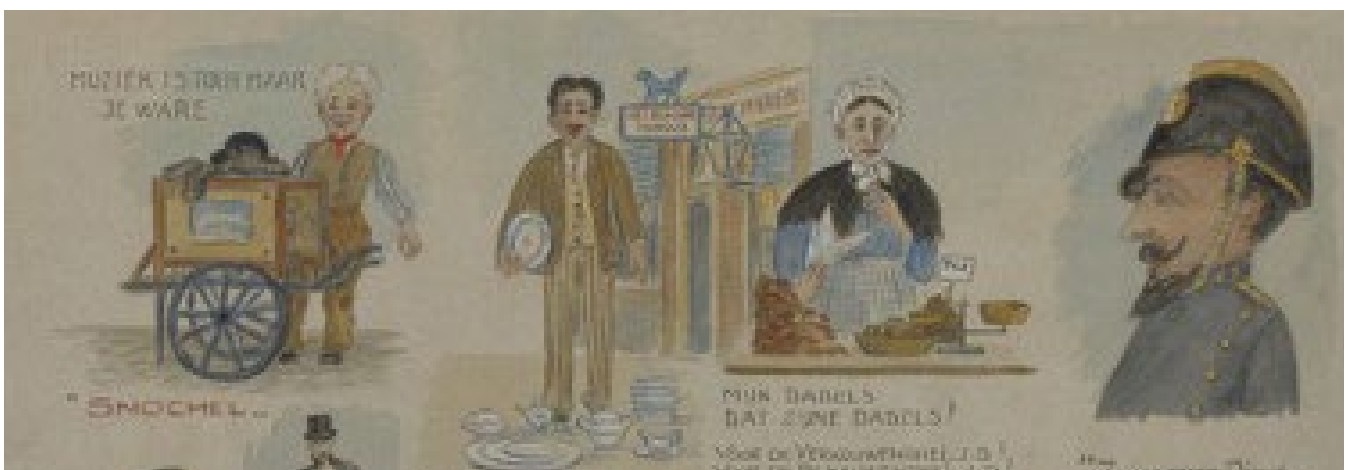

Gé Bakker oprichter-eigenaar van geluidopnamestudio GTB in 1951

Prenten & tekeningen

- In 2022 is werkvoorraad uitgezocht, ontsloten en digitaal beschikbaar gemaakt op de website.
- De collectie ontving een bijzondere schenking. Een 18e-eeuws kunstboek met daarin meer dan 100 tekeningen van de hand van van Floris Scheurleer (1729 – 1832).
- In december is de tekening 'Haagse Tijden' aangekocht. Een tekening uit 1898 met 'bekende' Hagenaars van die tijd

Detail van de tekening "Haagse Tijden' uit 1898. Maker onbekend

Fotocollectie

- Er zijn ruim 240 afbeeldingen beschreven en opgenomen in de beeldbank.
- Dankzij reacties van het publiek bij beeldmateriaal in de beeldbank konden weer bestaande beschrijvingen van foto's worden verbeterd of aangevuld.
- Tien zoekplaatjes konden met behulp van het publiek worden opgelost. Het groepje speurders dat zich hiervoor inzet is klein maar voorzien van groot doorzettingsvermogen.
- De fotocollectie heeft 144 aanwinsten verworven, variërend van een losse foto, fotoalbums tot omvangrijke verzamelingen.

Een greep uit de aanwinsten:

- een foto van een dienstbode 1890-1894 door Ritscher & Landsman;
- een selectie uit de Haags/Scheveningse deelcollectie ca. 1900-2020 van het voormalige Nationaal Visserijmuseum;
- een deel van de collectie van R.F. De Bock, verzamelaar van met name afbeeldingen van Haags openbaar vervoer, circa 1900-1975;
- een serie weg- en waterstaatkundige werken HABO, circa 1950-1962; collectie Th.A. Michels;
- kleurenfoto's van straten in Molenwijk 1999-2022 door Leo van Hulten;
- digitale foto's van straten in Moerwijk 2022 door Gina Dierckx;
- een selectie uit het (meerjaren) fotoproject Den Haag Zuid-West, 2022 door J. Grouwstra en P. van Beek.
- Fotoalbum van Huize Christine 1957-1966, fotograaf onbekend
- fotoalbum van Kraamkliniek Frankenslag 1957-1963, door D. Koper
- fotoalbum van Parochiekerk H.H. Antonius en Lodewijk (Boskantkerk aan de Prinsessegracht) ca. 1905 door Adam Frequin in dienst van M.M. Couvee

Aanwinsten Foto's

Jan Luykenlaan, 5 augustus 2022. Foto Gina Dierckx

De Stede, 12 april 2022. Foto Peter van Beek

Twickelstraat, 2 september 2022. Foto Jeffrey Grouwstra

Muziekcollectie NMI

De muziekcollectie NMI mocht zich verheugen in bijzondere aanwinsten en aanvullingen op muziekarchieven.

De volgende archieven van musici kwamen binnen:

Pieter Stolk, Hans van Dijk, Carel Jacobs, Kees Hartvelt, Jos de Klerk, Ton Bruynèl, Rudolf Koumans, Dick Visser, Jef Penders, Cor van Es – van Ameyde, Alexander Feinland en Elisabeth Bos Janszen, Rudy Bedacht, Johannes Rogmans, Jaap Verburg Ary Schuyer.

Daarnaast 26 aanvullingen op bestaande archiefcollecties, waaronder

- brieven van Albert Roussel aan Hendrik Andriessen
- brieven van Maurice Ravel, Nadia Boulanger en Iwan Goll aan Jacques Beers.

Ook werd de muziekcollectie NMI uitgebreid met 92 nieuwe boeken, bladmuziek en series.

Verder een verzameling antiquarische bladmuziek van Ignaz Matthey, de fluitmuziekcollectie van Peter van Munster en de catalogus van uitgeverij Musica Repartita van Gerard van Krevelen. De Société Gavignières schonk de verzameling van Anner Bijlsma met 18.000 stuks cellomuziek uitgaves.

De edities van koormuziek van J. Bordewijk Roepman

Aanwinst brieven van Maurice Ravel, Nadia Boulanger en Iwan Goll aan Jacques Beers, bnr. 3504-01

Enkele bijzondere aanwinsten van uitgaven waarbij gebruik is gemaakt van materiaal uit de muziekcollectie NMI:

- Johanna Bordewijk – Roepman, de verzamelde koorwerken, 3 delig, Stichting F. Bordewijk Genootschap, 2022.
- Stefan Beck, Bachs Choralpartita Herr Christ, der einig Gottes Sohn BWV 1176 (BWV Anh. 77) musikalisch-theologische Konzeption von Mehrsätzigkeit im Frühwerk, Kassel, 2022.
- Judith Schuil: Vrouwen van Utrecht, cultuurhistorische wandelgids, Uitgeverij Orlando, Amsterdam, 2022.
- Elmer Schönberger, Inspiratie wantrouw ik ten zeerste: Otto Ketting, een componistenleven, Prometheus, Amsterdam 2022.

Bibliotheek

Ook dit jaar is weer een groot aantal boeken aan de collectie van het Gemeentearchief toegevoegd.

Aanwinsten waren onder andere:

- H. Antonius Abtkerk in Scheveningen: een historisch en kunstbeschouwelijke toelichting op de voorgeschiedenis, de bouw en bovenal het interieur van dit unieke monument.
- Foto Americain : wie zijn wij. Publicatie n.a.v. de gelijknamige tentoonstelling in het Fotomuseum gehouden van 18 december 2021 tot 24 april 2022.
- Memoires van den welbekenden Bloemen Mozes van Amsterdam en Den Haag en Arnhem / Adolph Stein. Handschrift, dagboek d.d. 2 augustus 1943.
- Wat als je omkijkt? : de jaren 80, de jaren van verbeelding. Over het kraken van de Corso-bioscoop en het ontstaan van het Korzo-theater.
- Mijn onbezorgde jeugd : een Hagenaar blikt terug / Rob J. Feenstra
- Altijd in beweging : vier eeuwen familiegeschiedenis / Daniel van Aken, Wim Willems
- Familiegeschiedenis van de ondernemende familie Van Aken.
- 1940 - 1945 : Het verhaal van mijn vader : Een Haagse familie tijdens de oorlog / José Koene-de Gilde.
- Hotel Wittebrug leeft nog steeds : verzamelde herinnering/ samengesteld Eeke Crabbendam
- Waarheid, eenvoud en kracht : Hendrik Jacob Dammerman Jr., 1873-1922 : architect te 's-Gravenhage en Scheveningen aan het begin van de twintigste eeuw.
- De Lijn : Held in de hofstad, een spannende comic / Hugo Serie
- Wittebrug leeft nog steeds : Verzamelde herinneringen

Museum in de oorlog Kunst in vrijheid – Radicaal modern

Uitgave Museum in oorlog: Kunst in vrijheid - Radicaal modern

Aanwinsten waarbij gebruik is gemaakt van bibliotheekmateriaal van het Gemeentearchief

- Crossroads of cultures : Multilingual diversity in Dutch literature from Late Medieval Flanders = Een kruispunt van culturen, Meertalige diversiteit in Nederlandstalige literatuur uit laatmiddeleeuws Vlaanderen / Jelmar Hugen.
- Museum in de oorlog : kunst in vrijheid, Radicaal modern : Den Haag 1940-1945

Een selectie boeken en periodieken behorende bij het fonds van de uitgeverij Voorhoeve is overgedragen aan de Koninklijke Bibliotheek.

Zoutdruk uit de collectie van het Haags Gemeentearchief, uitgeleend voor de Alexandrine Tinne tentoonstelling bij het Haags Historisch Museum. Houtweg (voorgrond), gezicht op de Hooistraat (rechts) en het Smidswater (links), 1861. Foto Alexandrine Tinne, HGA id. nr. 1.92291.

Bruiklenen

De volgende collectieonderdelen zijn uitgeleend:

Instelling	naam	materiaal	aantal	duur
Haags Historisch Museum	Alexine Tinne, fotograaf (deel 2)	Foto's	18	5-03-2022 - 12-06-2022
Stadsarchief Amsterdam	Verboden Muziek	Brieven, composities van liederen, bladmuziek uit tien archieven van vervolgte componisten	30	05-04-2022 - 15-07-2022
BNNVARA	tv-programma Khalid en Sophie	Handschrift van orkestwerk Silhouetten van Leo Smit	1	3 mei 2022
Van Goghmuseum	Van Gogh x Van Eeden	Documenten met betrekking tot de Gasfabriek	7	09-09-2022 - 19-03-2023
Nieuwe Kerk Amsterdam	De Eeuw van Juliana, een koningin en haar idealen	De huwelijksakte van Prinses Juliana en Prins Bernhard	1	15-10-2022 - 10-04-2023

Presentatie Het koloniale en slavernijverleden van Hofstad Den Haag

Op 20 oktober 2022 bood de burgemeester van Den Haag, Jan van Zanen, excuses aan voor het slavernijverleden van de stad. Dat deed hij in de Koninklijke Schouwburg tijdens de presentatie van een studie naar het slavernij- en koloniale verleden van Den Haag. Deze studie door het Koninklijk Instituut voor Taal-, Land- en Volkenkunde (KITLV) is het resultaat van het besluit van de gemeenteraad in 2021 om een onderzoek in te stellen naar het koloniale en slavernijverleden van de stad. Dit resulteerde in de omvangrijke bundel *Het koloniale en slavernijverleden van Hofstad Den Haag*.

Het HGA leverde een belangrijke bijdrage op grond van historisch onderzoek en behandelt de bestuurlijke betrokkenheid van de Hofstad bij het koloniale systeem en de slavernij in het tijdvak 1600-1940. De bundel beschrijft de sporen die de koloniale geschiedenis en de dekolonisatie hebben achtergelaten in de stad, in de cultuur en architectuur. De huidige Haagse burgers komen ook aan het woord, zij vertellen wat dit verleden voor hen en voor de stad van vandaag betekent. Het abstracte thema kolonialisme en slavernij wordt in dit boek op een toegankelijke wijze concreet gemaakt als een onlosmakelijk onderdeel van de Haagse geschiedenis. Redactie: Esther Captain, Gert Oostindie, Valika Smeulders, *Het koloniale en slavernijverleden van Hofstad Den Haag* (Boom 2022).

[Presentatie van het boek 'Het koloniale en slavernijverleden van Hofstad Den Haag' - Jan van Zanen \(110\)](#)
[Burgemeester Jan van Zanen biedt excuses aan voor Haags koloniaal- en slavernijverleden - YouTube](#)

Uitgave Het koloniale en slavernijverleden van Hofstad Den Haag

Behoud en beheer

Met een eigen restauratieafdeling geeft het archief uitvoering aan behoud en beheer van archieven en collecties. Zo zijn in 2022 circa 900 ontwerptekeningen van de Plantsoenendienst en 2600 objecten (zoals prenten en foto's) gerestaureerd, gedigitaliseerd en omgepakt. Daarnaast werden 100 ernstige schadegevallen aan bouwdoSSIERS van Dienst Stedelijke Ontwikkeling behandeld. Ook werd een aantal collecties, zoals van de commissie Welstand herverpakt.

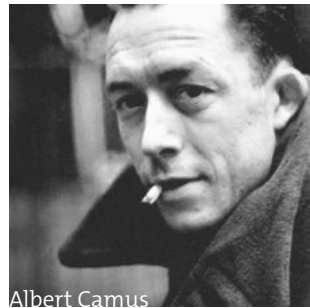
Straatnamen

Het Gemeentearchief adviseert het college van burgemeester en wethouders bij de naamgeving van straten. Kenmerkend voor 2022 was dat er veel aanvragen zijn ontvangen met een politiek karakter. Het ging om verzoeken om straatnamen te wijzigen of paden te vernoemen naar personen of landen die in het wereldnieuws staan. De aanvragers willen hun solidariteit betuigen met degenen die aangevallen of bezet worden. Deze verzoeken zijn echter afgewezen. Een straatnaam wordt conform de Uitvoeringsvoorschriften met betrekking tot naamgeving alleen gewijzigd als er sprake is van uiterste noodzaak vanwege vindbaarheid en veiligheid en niet vanwege actuele politieke kwesties. Verder zijn er in 2022 nieuwe uitvoeringsvoorschriften vastgesteld. Daarin is de 10 jaren termijn opgenomen. Iemand moet minimaal 10 jaar geleden zijn overleden om in aanmerking te komen voor een vernoeming.

Het college van Burgemeester en Wethouders heeft in 2022 de volgende naamgevings-besluiten vastgesteld, deze betreffen uitsluitend het Stadsdeel Loosduinen. Voor de Haagse wijk Vroondaal Zuid zijn zes straatnamen vastgesteld:

- Albert Camuslaan (1913-1960), Frans schrijver, winnaar van de Nobelprijs voor de literatuur in 1957
- Pearl Bucklaan, Pearl Comfort Sydenstricker-Buck (1892-1973), Amerikaans schrijfster, winnaar van de Nobelprijs voor de literatuur in 1938
- Elisabeth van Brunswijklaan (ca. 1230-1266), gravin van Holland van 1252-1256
- Dirk van den Walelaan, Dirk (Diederik) van den Wale (overleden ca. 1316), grootgrondbezitter in het ambacht Monster
- Isabella van Portugallaan (1397-1471), gravin van Holland van 1433-1467
- Keizer Maximiliaanlaan, Maximiliaan van Habsburg (1459-1519), graaf van Holland van 1477-1487

Voor het fietspad dat langs de Duinslag in Loosduinen loopt, is de naam Het Nollepad vastgesteld. Een nolle is een zandheuvel of duin, dit sluit aan bij het duintheme van de omliggende naamgeving.

Albert Camus

Pearl Buck

Elisabeth van Brunswijk

Isabella van Portugal

Keizer Maximiliaan

Project Muziekarchieven Online

Voor het Project Muziekarchieven Online is 1 miljoen Euro subsidie ontvangen van Soci t  Gavign s. Dit fonds werd in 1997 opgericht om het Nederlandse muziekleven en erfgoed te ondersteunen. Tussen 2023 en 2025 zal 1 kilometer aan archieven (ca 600 collecties) van componisten, musici, ensembles en muziekorganisaties geordend, beschreven en digitaal ontsloten worden.

De historische bladmuziekcollecties van Alsbach en Musica Neerlandica, in totaal circa 20.000 titels, zijn vanaf december 2022 als elektronische publicatie te raadplegen, via de bibliotheekcatalogus van de Muziekcollectie NMI.

[Digitale zichtkopie n van partituren - NMI \(nederlandsmuziekinstituut.nl\)](#)